

la démocratie: pour une démocratie participative sans partis politiques et sans élections. Québec: Septentrion, 2011, 218 p.

23. Juteau Danielle. *L'intégration dans une société pluraliste. Les relations intercommunautaires au Québec: un diagnostic qualitatif.* Ministère des Communautés culturelles et de l'Immigration, Montréal, 1993, 50 p.

24. Audigier François. *Concepte de bază și competențe esențiale referitoare la educația pentru cetățenie într-o societate democratică:* http://www.see-educoop.net/education_in/pdf/basic_conc_edc-oth-rmn-t07.pdf.

EFECTELE DE JURE ALE PROCEDURII DE INSOLVABILITATE

Carolina CATAN,
doctorandă

SUMMARY

The performed research has been used to describe content, grounds of arising of insolvency procedure effects as well as criteria for classifying the effects of establishing the state of insolvency both at the legislative level and at the doctrinal level.

Keywords: debt, unsecured creditor, insolvent debtor, insolvency instance, manager of insolvency procedure

REZUMAT

Prin prisma cercetării realizate este descris conținutul, temeiul de survenire a efectelor procedurii de insolvență, precum și criteriile de clasificare a efectelor constatării stării de insolvență, atât la nivel legislativ, cât și la nivel doctrinar.

Cuvinte-cheie: creanță, creditor chirografar, debitor insolvent, instanță de insolvență, administrator al procesului de insolvență

Introducere. Hotărîrea de deschidere a procedurii de insolvență, indiferent de procedura ce urmează a fi aplicată debitorului, este una constitutivă, întrucît prin ea se creează o situație nouă pentru debitorul insolvent, producînd o serie de efecte.

În literatura de specialitate, în special la autorul Tănăsică E., este apreciat [1, p. 162] că sentința declarativă de faliment este actul inițial al procedurii executive concursuale aplicabile comercianților și reprezintă izvorul desesizării, al gestiunii sindicale, al descalificării și naturii infamate a falimentului, al vocațiunii instanței falimentare de a ordona arestarea falșilor, al suspendării urmărilor individuale ale creditorilor, al încetării cursurilor dobînzilor asupra bunurilor falitului etc., precum și temeiul de aplicare a prezumției de fraudă în cursul perioadei suspecte. Trebuie menționat faptul că, întrucît procedura insolvenței nu are caracter punitiv și infamat, efectele sale nu privesc persoana debitorului, ci se referă la drepturile și obligațiile

debitorului, precum și la drepturile terților privind valorificarea creanțelor împotriva debitorului. Scopul acestor efecte legale ale deschiderii procedurii insolvenței este menținerea averii debitorului în stare existentă la data deschiderii procedurii.

Hotărîrea de intentare a procesului de insolvență și data pronunțării acesteia, au o deosebită importanță, întrucît reprezintă momentul deschiderii procedurii de care sînt legate o serie de efecte juridice. Fie că este vorba de procedura falimentului sau falimentului simplificat, fie că cerea introductivă privind intentarea procesului de insolvență a fost depusă de creditor sau de debitor, efectele deschiderii procedurii de insolvență sînt aceleași.

Scopul prezentului articol, după cum rezultă din însuși titlul lui, este identificarea esenței și întinderii efectelor de jure ale intentării procesului de insolvență, precum și a limitelor acestora și a modului de transpunere în practica judiciară.

Materiale și metode aplicate.

În procesul studiului au fost utilizate următoarele metode de investigație științifică: analiza logică, analiza comparativă, analiza sistemică, sinteza, clasificarea. În calitate de materiale au servit o serie de lucrări științifice, reglementări naționale, precum și reglementările problematice abordate ale altor state și jurisprudența în materia respectivă.

Rezultate obținute și discuții. Efectele hotărârii instanței de insolabilitate privind intentarea procesului de insolabilitate sînt prevăzute de Legea insolabilității Republicii Moldova nr. 149 din 29.06.2012 în primele IV secțiuni ale Capitolului III, care le grupează în:

- efecte generale;
- situația raporturilor preexistente;
- contestarea actelor juridice ale debitorului;
- asigurarea integrității masei debitoare.

Autorii autohtoni N. Roșca și S. Baieș, propun mai multe clasificări ale efectelor deschiderii procedurii de faliment, printre care divizarea efectelor în:

- a) patrimoniale;
- b) nepatrimoniale [2, p. 416].

O a doua clasificare oferită de aceștia este cea privind divizarea efectelor intentării procesului de insolabilitate în [2, p. 416]:

I. Efecte juridice privind drepturile și obligațiile debitorului insolabil. Astfel, de la data intrării în vigoare a hotărârii privind intentarea procesului de insolabilitate pentru debitor se produc următoarele efecte:

1. Debitorul pierde dreptul de folosință, de dispunere și de administrare a patrimoniului, drepturile și obligațiile lui trecînd la

administratorul insolabilității desemnat de instanța de judecată. În realitate, debitorul nu pierde dreptul de proprietate asupra bunurilor ce îi aparțin, acestea continuînd să fie ale debitorului pînă în momentul în care sînt comercializate la licitație, iar banii obținuți sînt repartizați între creditorii. Debitorul este desesizat, adică i se ridică dreptul de a administra bunurile ce îi aparțin și de a dispune de ele. Administratorul acționează în numele debitorului, nu în nume propriu, prin urmare este organul lui executiv, îndeplinind funcțiile acestui organ sub supravegherea instanței, a creditorilor. Orice act de dispoziție al debitorului asupra bunurilor sale efectuat după intentarea procesului de insolabilitate este nul, iar dacă contractul a fost executat în ziua intentării procesului de insolabilitate, se consideră ca s-a dispus după intentare.

2. Activitatea organelor de conducere ale debitorului se suspendă.

3. Decontările cu debitorul insolabil se efectuează numai printr-un cont special; dacă se fac prin alte conturi, achitățile cu debitorul vor fi considerate nule.

4. Debitorul insolabil nu este în drept să ofere garanții de executare a obligațiilor, orice garanție de executare a obligațiilor poate fi acordată numai de administrator.

5. Procesele pendinte în care debitorul are calitatea de reclamant vor fi preluate de administrator.

II. Efecte juridice privind drepturile și obligațiile creditorilor, debitorului insolabil și care se produc de la data intentării procesului de insolabilitate sînt următoarele:

1. Creanțele de natură contractuală pe care le au creditorii față de debitor se consideră ajunse la

scadență, la data intentării procesului de insolabilitate;

2. Se interzice executarea silită față de debitor și bunurile acestuia, executarea se face numai în procesul de insolabilitate conform clasei și rangului de creditor.

3. Cerințele patrimoniale împotriva debitorului insolabil pot fi înaintate numai în instanță.

4. Se întrerupe calcularea penalităților aferente datoriei debitorului;

5. Se întrerupe calcularea dobînzilor la obligațiile băncii aflate în proces de insolabilitate.

6. Se suspendă calcularea dobînzilor aferente creditelor acordate debitorului de către Ministerul Finanțelor.

După cum putem constata, nu există o opinie unică în privința clasificării și sistematizării efectelor intentării procesului de insolabilitate față de debitorul insolabil.

Reieșind din cele expuse, din start menționăm că niciuna dintre clasificările efectelor intentării procesului de insolabilitate prezentate supra nu se referă la desemnarea administratorului procesului de insolabilitate. Prin urmare, clasificările și sistematizările expuse le considerăm omisive, cu atît mai mult cît în clasificarea oferită de legiuitor și cele propuse în doctrină efectele prezentate sînt strîns legate de activitatea administratorului procesului de insolabilitate. Totodată, nicăieri nu este prezentat ca prim efect al deschiderii procedurii de insolabilitate desemnarea administratorului procesului de insolabilitate sau a lichidatorului, după caz. Ori, *per a contrario*, fără desemnarea administratorului procesului de insolabilitate sau a lichidatorului, o mare parte din efectele enu-

merate supra efectiv nu puteau fi realizate.

Astfel, considerăm necesar de a menționa că desemnarea administratorului procesului de insolvență sau a lichidatorului, după caz, ca prim efect al intentării procesului de insolvență, urmează să constituie un prim criteriu de clasificare a efectelor constatării stării de insolvență a debitorului.

Primă clasificare a efectelor intentării procesului de insolvență este aceea care sistematizează efectele în cele care se produc de drept, cum ar fi suspendarea activității organelor de conducere ale debitorului, și cele ce pot fi aduse la îndeplinire numai prin acțiunile administratorului procesului de insolvență sau a lichidatorului, după caz. În acest sens, drept exemplu invocăm preluarea cauzelor pendente în care debitorul, în cadrul procesului de insolvență, are calitatea de debitor în cadrul altor procese contencioase.

Totodată, pornind de la principalul efect al intentării procesului de insolvență, și anume desemnarea administratorului procesului de insolvență sau lichidatorului, după caz, efectele pot fi clasificate în următoarele categorii:

- efecte obligatoriu de realizat, cum ar fi preluarea neîntârziată a bunurilor ce aparțin masei debitoare, în cazul acțiunilor incluse în această categorie sunt obligatoriu de realizat, administratorul neavând dreptul la opțiune;
- efecte a căror survenire sînt lăsate la latitudinea administratorului procesului de insolvență sau lichidatorului, după caz. În acest sens, administratorul/lichidatorul poate introduce în instanța de insolvență acțiuni în ve-

derea anulării unor acte juridice, dacă ele afectează bunurile debitorului.

Deci, survenirea sau nu a acestor efecte este lăsată la alegerea administratorului, fiind influențate nu numai de factori obiectivi, ci și de factorii subiectivi, care determină acțiunile sau inacțiunile administratorului procesului de insolvență sau lichidatorului, după caz.

În cele ce urmează propunem realizarea analizei doar a acelor efecte ale intentării procesului de insolvență ce intervin *de jure*, iar nerealizarea acțiunilor pentru survenirea acestora constituind încălcare flagrantă a prevederilor legale, subiecți ai răspunderii putînd fi persoanele care nu au îndeplinit acțiuni în vederea survenirii acestor consecințe ale intentării procesului de insolvență sau care au împiedicat survenirea acestor consecințe.

Astfel, principalele efecte *de jure* ale intentării procesului de insolvență sînt:

I. **Desemnarea administratorului procesului de insolvență sau lichidatorului după caz**

Conform art. 2 din Legea insolvenței, care definește noțiunea de *administrator* al insolvenței ca cea persoană, desemnată în condițiile legii, pentru supravegherea și/sau administrarea debitorului în perioada de observație, în procesul de insolvență și/sau pe durata restructurării, în conformitate cu competențele stabilite de legea citată.

Același articol conține și definiția termenului de *lichidator* – cea persoană desemnată în condițiile legii să conducă activitatea debitorului în cadrul procedurii falimentului, atît în procedură generală, cît și în procedură simplificată, în conformitate cu com-

petențele stabilite de Legea insolvenței.

Deci, reieșind din prevederile legale enunțate supra, putem concluziona că debitorul este condus de către administratorul insolvenței, în perioada de la intentarea procesului de insolvență și pînă la desfășurarea adunării de raportare.

În același timp, potrivit cadrului normativ în vigoare, activitatea debitorului este condusă de lichidator în cazul aplicării față de debitor a procedurii falimentului sau falimentului simplificat.

Desemnarea administratorului procesului de insolvență la data intentării procesului de insolvență, conform art. 5 din Legea insolvenței, constituie o atribuție exclusivă a instanței de judecată. Desemnarea acestuia odată cu intentarea procesului de insolvență poartă un caracter provizoriu, deoarece prima adunare a creditorilor decide asupra menținerii sau destituirii administratorului insolvenței desemnat de instanța de insolvență.

În practica judiciară de după intrarea în vigoare a Legii insolvenței nr. 149 din 29.06.2012, au apărut mai multe dispute privind de motivarea de către instanța de insolvență a selectării și desemnării într-o primă fază a administratorului insolvenței.

Situația similară în România este următoarea: pentru desemnarea provizorie a administratorului insolvenței, instanța de insolvență trebuie să țină cont de eventualele cereri ale creditorilor prezenți, pe care le poate respinge numai motivat (Curtea de Apel Ploiești, Secția comercială și de contencios administrativ și fiscal, decizia nr. 1941 din 8 august 2006) [1, p. 166].

Într-o altă speță s-a reținut că instanța de insolvență nu și-a motivat alegerea făcută la numirea administratorului insolvenței, nu a avut în vedere și nu s-a pronunțat asupra cererii formulate de creditor, prin care își exprimă o anumită opțiune (Curtea de Apel Ploiești, Secția Comercială și de contencios administrativ și fiscal, decizia nr. 2648 din 21 decembrie 2006) [1, p. 166].

În ceea ce ne privește, considerăm că pentru selectarea și desemnarea administratorului procesului de insolvență, instanța de insolvență urmează să țină cont de toate ofertele de servicii depuse în instanța dată, de cererile depuse în acest sens de către creditori, precum și de cererile depuse de debitor, în cazul în care inițierea procesului de insolvență îi aparține, motivându-și în fiecare caz admiterea sau respingerea cererilor privind desemnarea administratorului insolvenței.

II. *Transmiterea către administrator/lichidator a dreptului de administrare și de dispoziție (desesizarea debitorului)*

Conform art. 74 alin. (1) din Legea insolvenței, prin hotărârea de intentare a procedurii de insolvență, dreptul debitorului de a administra și de a dispune de bunurile incluse în masa de creditori este transmis administratorului insolvenței/lichidatorului.

Un alt efect, aflat în strânsă legătură cu cel enunțat anterior, este cel prevăzut de art. 76 alin. (1), lit. a) din Legea insolvenței, conform căreia, din momentul întinderii procesului de insolvență, activitatea organelor de conducere ale debitorului se suspendă.

Autorul E. Tănăsică susține că cea mai de seamă dintre toate consecințele declarației falimentului

comerciantului este situația pe care legea o stabilește acestuia în suși față de bunurile sale patrimoniale. Din chiar clipa declarației și deplin drept și până la încetarea stării de faliment, datornicul se găsește în neputință de a mai înrâuri starea bunurilor sale patrimoniale, în mod opozabil masei sale de creditori [1, p. 187].

În fapt, înlăturarea debitorului de la administrarea patrimoniului constă în neputința debitorului de a mai administra și culege venituri, de a continua activitatea, prin interdicția de a mai reprezenta interesele patrimoniale în instanță, imposibilitatea de a mai contracta, de a înstrăina sau greva bunurile.

Prima reglementare legală în acest sens apare în Codul comercial francez din anul 1807, sub denumirea de „*dessaisissement*”, cu înțelesul de *deposedare* [1, p. 188].

Desesizarea debitorului a fost explicată prin intermediul mai multor teorii, cum ar fi: transferul de proprietate, a dreptului real de garanție, a inopozabilității actelor falitului față de masa credală, teoria sechestrului asigurator și excluderea ideea de expropriere și de incapacitate contractuală [1, p. 188].

În ceea ce ne privește, considerăm incorectă teoria exproprierii și achiesăm opinia exprimată de către instanțele constituționale ale altor țări, prin care just s-a concluzionat de a respinge excepția de neconstituționalitate în privința textului legal ce prevede ridicarea dreptului debitorului de a administra patrimoniul. În acest sens, Curtea a arătat că textul prevede ridicarea dreptului de administrare al debitorului în scopul protejării patrimoniului, a activelor debitorului, al prevenirii gospodăririi nechibzuite a acestora, ce ar putea cauza noi pierderi și împiedicarea

satisfacerii creditelor. Încălcarea dreptului de administrare al debitorului unor persoane calificate și responsabile nu încalcă dreptul de proprietate al acționarilor și este conformă prevederilor constituționale, conform cărora condițiile și limitele exercitării dreptului de proprietate sînt prevăzute de lege (Decizia Curții Constituționale a României nr. 478 din 17 mai 2007) [3, p. 260].

Conform art. 74 alin. (2) din Legea insolvenței, orice act de dispoziție al debitorului asupra unui bun din masa de creditori efectuat după intentarea procedurii de insolvență este nul.

Pentru preluarea administrării bunurilor debitorului, Legea insolvenței pune la îndemîna administratorului o serie de măsuri care au scopul de a facilita acțiunile acestuia.

Astfel, art. 74, alin. (4) stipulează că, prin hotărâre de intentare a procedurii de insolvență, instanța de insolvență dă dispoziții instituțiilor financiare la care debitorul are disponibil în conturi să nu dispună de acestea fără un ordin al administratorului insolvenței/lichidatorului. În același sens, art. 66, alin. (1), lit. b) prevede dreptul administratorului insolvenței la deschiderea, examinarea, sigilarea, sechestrarea încăperilor de producție, a depozitelor, spațiilor comerciale și administrative, a altor asemenea; evacuarea bunurilor și a persoanelor din încăperile ocupate ilegal; inventarierea patrimoniului debitorului, partajarea lui, adoptarea de măsuri pentru conservarea masei de creditori. Mai mult de atât: conform lit. g) a aceleiași norme legale, administratorul insolvenței solicită instanței de a dispune participarea colaboratorilor orga-

nelor afacerilor interne la executarea atribuțiilor.

Totodată, legislația în vigoare prevede și sancțiuni pentru persoanele ce nu respectă prevederile privind desesizarea debitorului de la administrarea patrimoniului: art. 74 alin. (4) prevede că încălcarea dispozițiilor judecătorești privind interdicția debitorului de a gestiona contul bancar atrage răspunderea instituțiilor financiare pentru prejudiciul adus, precum și o amendă judiciară de 10% din suma operată.

În concluzie, putem menționa că desesizarea debitorului constă în ridicarea dreptului său de a administra bunurile din avere și de a dispune de ele, intervine în toate cazurile de insolabilitate, începe odată cu intentarea procesului de insolabilitate și durează pînă la finalizarea procedurii de faliment sau aprobarea planului de reorganizare a activității.

III. Sechestrarea patrimoniului debitorului, alte măsuri de asigurare sau de limitare a debitorului, administratorului insolabilității/lichidatorului în dreptul de administrare și de valorificare a masei debitoare, aplicate de alte instanțe de judecată sau de organele abilitate în acest sens, se anulează de drept, iar alte pretenții sau acțiuni care au ca obiect bunuri incluse în masa debitoare se suspendă.

Odată cu acest efect ce intervine de jure, intervin și alte efecte care constituie niște consecințe logice ale efectului menționat supra. În acest sens, în subsidiar intervin suspendarea cauzelor cu privire la bunurile din masa debitoare în care debitorul este pîrît, iar reclamantul este creditor chirografar și care sînt pendinte la data intentării procedurii de insolabilitate pînă la relu-

rea de către creditorul chirografar sau pînă la încetarea procedurii de insolabilitate. De asemenea, se suspendă și calcularea penalităților, dobînzilor și altor plăți aferente datoriilor creditoare ale debitorului, acest lucru fiind valabil și în cazul creditelor acordate debitorului de către Ministerul Finanțelor, precum și al plăților aferente sumelor dezafectate de la bugetul de stat în vederea onorării garanțiilor de stat. E. Tănăsică a menționat că acest efect este inerent procedurii de insolabilitate, apreciindu-se că intentarea procesului de insolabilitate sindicalizează interesele creditorilor chirografari, contopindu-se într-o singură colectivitate, denumită *masă credală*, substituind urmărilor individuale o singură urmărire generală și colectivă, exercitată prin instanța de insolabilitate, în interesul comun al tuturor [1, p. 168].

Același autori menționează că măsura suspendării are rolul de a-i proteja pe creditori și de a da eficiență caracterului concursual, colectiv și egalitar al procedurii de insolabilitate, evitîndu-se astfel ca asupra averii debitorului să se exercite acțiuni individuale de urmărire sau executare silită.

În același sens s-a pronunțat și Curtea Supremă de Justiție [4], care a statuat că pe perioada procesului de insolabilitate este interzisă executarea silită din masa debitoare pentru creditorii chirografari în mod individual.

Conform Dicționarului Explicativ al Limbii Române [5, p. 774], prin *pendinte* urmează să înțelegem ceva ce nu a fost încă soluționat, care urmează să fie rezolvat, care este în curs de cercetare, care așteaptă să fie judecat.

Reieșind din definiția oferită, în opinia noastră, corect s-a con-

siderat [1, p. 169], că efectul prevăzut de art. 79 alin. (4) din Legea insolabilității nu este prevăzut în sensul suspendării judecării acțiunilor contra debitorului în fond și în calea de atac, suspendarea avînd în vedere numai acțiunile în primă instanță și urmările sau executările silită individuale asupra debitorului, respectiv încasarea efectivă a creanțelor.

În ceea ce privește procedura de suspendare a litigiilor, considerăm că, deși aceasta intervine de drept odată cu adoptarea hotărîrii de intentare a procesului de insolabilitate, nu mai este necesară specificarea expresă în hotărîrea de intentare a procesului de insolabilitate a mențiunii exprese „suspendarea tuturor proceselor pendinte”, referitoare la bunurile incluse în masa debitoare. Aceste constatări sînt valabile și în ceea ce privește anularea sechestrelor și alte măsuri de asigurare, precum și în cazul suspendării calculării accesoriilor creanței.

Totuși, debitorului și administratorului procesului de insolabilitate le revine sarcina de a aduce la cunoștință instanței de fond despre intentarea procesului de insolabilitate, iar instanța de fond, la rîndul său, nu este în drept să emită un act judecătorec privind suspendarea procesului de judecată în baza normelor de drept comun, ci doar să ia act de hotărîrea privind intentarea procesului de insolabilitate.

Această procedură este valabilă și în cazul celorlalte două efecte ale intentării procesului de insolabilitate analizate în cadrul acestui compartiment. Această concluzie reiese din caracterul suspendării ce intervine de drept, astfel suspendarea examinării procesului, calculării accesoriilor cre-

anței, anulării sechestrului și alte măsuri de asigurare nu pot forma obiectul unor dezbateri judiciare.

Cele afirmate supra sînt valabile și în privința procedurilor de executare aflate în procedura executorilor judecătorești.

O problemă aparte o constituie sfera de aplicare a prevederilor art.79 alin. (4) din Legea insolabilității, care prevede: cauzele cu privire la bunurile din masa debitoare în care debitorul este pîrît, iar reclamantul este creditor chirografar și care sînt pendinte la data intentării procedurii de insolabilitate se suspendă pînă la reluare de către creditorul chirografar sau pînă la încetarea procedurii de insolabilitate. Creditorii chirografari sînt în drept să depună cerere de înaintare a creanțelor în instanța de insolabilitate. Procedura suspendată poate fi reluată de creditorul chirografar în cazul nevalidării creanțelor în procedura de insolabilitate.

După cum rezultă din prevederile legislative enunțate, suspendarea de drept a proceselor se aplică doar în privința acțiunilor intentate la cererea creditorilor chirografari și care au drept obiect bunurile incluse în masa debitoare.

În urma unei interpretări *per a contrario* a prevederilor legii insolabilității, constatăm că suspendarea nu operează de drept în privința litigiilor intentate de creditorii chirografari, care nu au drept obiect bunurile masei debitoare, precum și litigiile inițiate de creditorii garanțați, indiferent de obiectul acțiunii intentate împotriva debitorului. Astfel, în aceste cazuri intentarea procesului de insolabilitate nu constituie un temei de suspendare a examinării cauzei, iar procesul poate fi suspendat numai în baza normelor procesual civile.

O altă problemă ce trebuie fi examinată este situația cererilor de chemare în judecată depuse după intentarea procesului de insolabilitate.

În opinia lui Tănăsescu E., [6] suspendarea interzice atît continuarea acțiunilor începute, cît și începerea unor acțiuni noi, cu începere de la data deschiderii procedurii vor fi suspendate atît acțiunile judiciare și extrajudiciare născute anterior deschiderii procedurii, cît și cele viitoare.

În ceea ce ne privește, considerăm că această situație urmează a fi examinată prin coroborarea prevederilor art. 169, alin. (1), lit. a) Cod de procedură civilă, conform cărora judecătorul refuză să primească cererea de chemare în judecată, dacă cererea nu urmează a fi judecată în instanța judecătorească în procedură civilă, cu prevederile art. 79, alin. (4) din Legea insolabilității, ce stabilește că procedura suspendată poate fi reluată de creditorul chirografar în cazul nevalidării creanțelor în procedura de insolabilitate.

Astfel, reieșind din prevederile legislative enunțate supra, considerăm că în lipsa confirmării faptului că creanța nu a fost validată de către instanța de insolabilitate, instanța de drept comun nu este în drept să primească cererea de chemare în judecată, refuzînd pe motiv că nu urmează a fi judecată de instanța judecătorească în procedură civilă.

În acest sens, cu titlu de propunere *de lege ferenda*, conținutul art. 167 alin. (1) Cod de procedură civilă urmează a fi completat cu litera f) avînd următorul conținut: *dovada nevalidării creanței de instanța de insolabilitate*.

Totodată, menționăm este că suspendarea calculării accesori-

ilor creanțe sînt valabile pentru toți creditorii, indiferent de rang și temeiul apariției, inclusiv încazul creditorului bugetar. O astfel de concluzie este firească, reieșind și din caracterile procesului de insolabilitate.

IV. Efectele de jure ale intentării procesului de insolabilitate asupra drepturilor asociaților debitorului

Art.75, alin. (1), lit. e), f) și g) din Legea insolabilității conține prevederi referitor la efectul intentării procesului de insolabilitate asupra drepturilor asociaților (membrilor) debitorului. Astfel, prevederile legislative menționate supra indică apariția următoarelor efecte: interdicția aplicată asociaților (acționarilor, membrilor) debitorului la separarea cotei de participație din masa debitoare în legătură cu ieșirea sau cu excluderea debitorului din lista asociaților (acționarilor, membrilor) sau la partajarea averii lui, interdicția aplicată debitorului privind răscumpărarea sau procurarea acțiunilor plasate, sau achitarea contravalorii părții de participație, precum și interdicția la achitarea dividendelor, efectuarea altor plăți legate de valorificarea hîrtilor de valoare, achitarea veniturilor pe cotele de participație, distribuirea profitului între asociații (membrii) debitorului.

Scopul unor astfel de prevederi este de a preîntîmpina acțiunile asociaților debitorului care, pentru a nu fi defavorizați și a se sustrage caracterului concursul al concursual al procedurii de insolabilitate, în mod fraudulos pot înstrăina cotele deținute în societatea debitoare, sau de a încerca separarea bunurilor din masa debitoare, astfel aceștia pot să-și realizeze drepturile de creanță doar în cadrul procesului de insolabilitate.

Interdicția presupune doar acele acțiuni de înstrăinare realizate după intentarea procesului de insolvență, acțiunile realizate pînă la pronunțarea hotărîrii privind intentarea procesului de insolvență fiind perfect legale. O astfel de interdicție, precum și efectele intentării procesului de insolvență, nu trebuie menționate expres în cadrul hotărîrii de intentare a procesului de insolvență, acestea operînd de drept.

În fapt, aceste interdicții poartă caracterul unor măsuri asiguratorii legale, ce au drept scop îndeplinirea tuturor creditorilor și de a nu permite satisfacerea în mod indirect a creanțelor deținute de asociații societății debitoare în mod prioritar.

Prin aceste interdicții aplicate, în viziunea noastră, nu se încalcă dreptul de proprietate a membrilor persoanei falite, aceștia, de rînd cu ceilalți creditori, au posibilitatea de a-și satisface creanțele în cadrul unei proceduri egalitare și concursuale, beneficiind de toate drepturile acordate de acea procedură.

Concluzii. Cu referire la cele patru categorii de efecte ale intentării procesului de insolvență analizate supra, menționăm că toate acestea intervin de drept, fără a fi nevoie de careva acțiuni suplimentare pentru survenirea lor.

Orice acțiune realizată cu încălcarea prevederilor menționate supra sînt lovite de nulitate absolută, ca unele contrare prevederilor legale, nulitate ce nu poate fi înlăturată prin confirmarea de către instanța de insolvență sau administratorul procesului de insolvență.

De asemenea, orice clauze contractuale prin care s-ar încerca înlăturarea acestor efecte sînt lovite

de nulitate ca contrare normelor legale. Mai mult, aceste efecte survin chiar dacă nu sînt prevăzute expres în hotărîrea de intentare, iar orice act de încălcare a acestor prevederi de către persoanele responsabile de aducerea lor la executare, urmează a fi sancționate conform prevederilor legale.

După cum am menționat la început, celelalte efecte ale intentării procesului de insolvență nu intervin de drept, ci survin odată cu îndeplinirea unor condiții expres prevăzute de Legea insolvenței, și realizarea sau nerealizarea lor este influențată de mai mulți factori obiectivi și/sau subiectivi.

Efectele intentării procesului de insolvență sînt valabile anterior pentru toți creditorii, legea nu prevede nicio excepție în acest sens. Astfel, chiar dacă în calitate de creditor chirografar sau garantat apare creditorul bugetar, în persoanele Inspectoratului Fiscal de Stat, Casei Naționale de Asigurări Sociale, Casei Naționale de Asigurări Medicale, acesta nu poate să se bucuri de un tratament diferit decît cel acordat altor creditori de același rang. Această afirmație este valabilă și în cazul în care statul, prin intermediul instituțiilor de profil, este asociat, acționar sau membru al persoanei juridice debitoare.

Recenzent:

Andrei GUȘTIUC,
dr. conf. univ.

Referințe bibliografice

1. Tănăsică E. *Reorganizarea judiciară (o șansă acordată debitorului aflat în procedura generală de insolvență)*. București: Edit. Hamangiu, 2008.

2. Roșca N., Baieș S. *Dreptul afacerilor*. Vol. I. Chișinău: Tipografia Centrală, 2004.

3. Avram A. *Procedura insolvenței, (partea generală)*. București: Edit. Hamangiu, 2008.

4. Decizia Colegiului economic al Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr. 2re-439/2011 din 28.09.2011.

5. *Dicționarul explicativ al limbii române*. Ediția a II-a. București: Univers Enciclopedic, 1998.

6. Curtea de Apel București. Secția Comercială, decizia nr. 49/1999, în CPJ 1999.